

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ II Всеукраїнської
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**24 ЖОВТНЯ 2025 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(24 жовтня 2025 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 30 жовтня 2025 року)

Рецензенти:

Ковтун О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов і перекладу, ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (м. Київ, Україна)

Княжева І. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Найда Руслана Григорівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти.

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 24 жовтня 2025 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 260 с. ISBN 978-617-8768-09-6

До збірника увійшли тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У представлених роботах висвітлено актуальні питання впровадження освітніх технологій у процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного інформаційного простору; розглянуто інноваційні підходи до професійного становлення фахівців; проаналізовано зарубіжний досвід розроблення та реалізації освітніх інновацій у системі дошкільної освіти.

Збірник призначено для науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів, молодих учених, а також усіх, хто цікавиться проблемами розвитку сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Ольга ГУМЕНЮК,
здобувач другого (магістерського) рівня освіти
зі спеціальності 012 Дошкільна освіта
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький (Україна)
e-mail: gumenukolga11.04@gmail.com

ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми. Раннє дитинство визнається світовою науковою спільнотою критично важливим періодом для формування основ психічного здоров'я людини протягом усього життя. Заклад дошкільної освіти, будучи першим соціальним інститутом після сім'ї, відіграє в цьому процесі вирішальну роль. Соціалізація в колективі, взаємодія з авторитетними дорослими та однолітками створюють як унікальні можливості для розвитку, так і потенційні ризики виникнення стресу та тривожності. У зв'язку з цим, аналіз чинників впливу ДНЗ на ментальне здоров'я дитини стає пріоритетним завданням для розробки ефективних науково обґрунтованих стратегій профілактики та просування психологічного благополуччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами ментального здоров'я у контексті сучасних викликів досліджують Н. Барчук, Л. Карамушка, Т. Костєва, Т. Кравченко, С. Лагутіна, С. Максименко, М. Маркова, Л. Онофрійчук, О. Чабан та інші. Наголошуючи на важливості підтримки ментального здоров'я всіх учасників освітнього процесу.

Мета статті. Систематизувати основні фактори, що детермінують стан та формування ментального здоров'я дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти, з метою подальшої розробки науково обґрунтованих підходів до оптимізації психологічного середовища в ЗДО.

Виклад основного матеріалу. Сучасні дослідження в галузі нейронауки та психології розвитку підкреслюють, що якість раннього досвіду дитини безпосередньо впливає на архітектуру мозку, формуючи основу для майбутнього навчання, поведінки та здоров'я. Освітнє середовище ЗДО можна

розглядати як сукупність взаємопов'язаних факторів.

1. Соціально-емоційний клімат групи – це центральний чинник, що визначає психологічне благополуччя дитини, його формують:

а) якість взаємин «вихователь-дитина». Дослідження Центру розвитку дитини при Гарвардському університеті показують, що чутлива та підтримуюча комунікація з дорослим виступає буфером проти стресу. Педагог, який поважає індивідуальність дитини, визнає її емоції та забезпечує психологічну безпеку, сприяє формуванню надійної прив'язаності в умовах закладу, що є профілактичним фактором проти розвитку тривожних розладів;

б) взаємини з однолітками. Здатність дитини до налагодження позитивних зв'язків, участь у спільних іграх та вміння вирішувати конфлікти є ключовими маркерами її соціально-емоційного благополуччя. Агресія, відкинення групою або булінг з боку однолітків є потужними стресовими факторами, що провокують зниження самооцінки, соціальної ізоляції та депресивних симптомів.

2. Професійна компетентність та психологічне здоров'я педагогічних працівників. Педагог виступає не лише як носій знань, але і як регулятор емоційного стану групи. В.Бойко, Дж. Грінберг та інші зазначають, що емоційне вигорання педагога, високий рівень особистої тривожності та низький рівень емоційного інтелекту безпосередньо корелюють з напруженою атмосферою у групі та підвищеною тривожністю у дітей. Педагоги, які володіють навичками соціально-емоційного навчання та дбають про власне психічне здоров'я, здатні створити оптимальне середовище для розвитку дитини.

3. Організація освітнього процесу та розвивального середовища:

– структура та рутина – передбачуваний розпорядок дня, зрозумілі правила поведінки та стабільні ритуали забезпечують у дитини почуття безпеки, контролю та стабільності, знижуючи рівень невизначеності та стресу;

– ігрова діяльність – вільна, самостійно ініційована гра визнана провідною діяльністю, що сприяє розвитку креативності, саморегуляції,

навичок вирішення проблем та соціалізації. Витіснення гри формалізованими, академічно орієнтованими заняттями є фактором ризику для психоемоційного благополуччя;

– навантаження – відповідність навчального навантаження віковим та індивідуальним особливостям дітей є обов’язковою вимогою. Перевантаження веде до хронічного стресу, втоми та формування негативного ставлення до навчання.

4. Система взаємодії закладу дошкільної освіти та родини. Партнерські, довірчі відносини між педагогами та батьками створюють єдиний, послідовний простір для розвитку дитини. Відсутність єдності вимог, конфлікти або недостатня комунікація між інституцією та сім’єю створюють у дитини внутрішній когнітивний дисонанс, що є потужним стресогенним чинником.

5. Наявність системи психолого-педагогічного супроводу. Наявність у закладі штатного кваліфікованого психолога, який реалізує не лише діагностичну, але й корекційно-розвивальну, консультативну та профілактичну роботу з усіма учасниками освітнього процесу (дітьми, педагогами, батьками), є важливим елементом здоровотворної екосистеми ЗДО.

Висновки. Таким чином, ментальне здоров’я дитини в умовах закладу дошкільної освіти є результатом комплексної взаємодії соціальних, педагогічних та організаційних чинників. Найбільший вплив мають: якість соціально-емоційного клімату в групі, компетентність та психологічне здоров’я педагогічного педагогів, а також організація освітнього процесу, орієнтована на підтримку саморегуляції та ініціативності дитини через гру.

Запорукою ефективності роботи ЗДО у цьому напрямку є не окремі заходи, а створення цілісної здоровотворної екосистеми. Така екосистема має включати: формування психологічно безпечного середовища, впровадження програм соціально-емоційного навчання для всіх учасників освітнього процесу, підвищення кваліфікації педагогів у сфері психології розвитку та

побудову міцних партнерських відносин із сім'єю.

Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінці ефективності конкретних втручань та програм, спрямованих на оптимізацію вищенаведених чинників в умовах української освітньої системи.

Література

1. Ранній розвиток дитини – право кожного: зб. матеріалів Всеукраїнського форуму (м. Київ, 20 квітня 2019 р.) / Міністерство освіти і науки України, Національний еколого-натуралістичний центр. К. : НЕНЦ, 2019. 123 с.

2. Дженніфер М. Зош, Емілі Дж. Хопкінз, Ханне Дженсен, Клер Лю, Дейв Ніл, Кеті Хірш-Пасек, С. Ліннет Соліс та Девід Вайтбрейд. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів. Листопад. 2017. 40 с.

3. Костєва Т.Б. Вплив ментального здоров'я на життєдіяльність особистості. *Наукові праці ЧНУ ім. Петра Могили. Серія: Педагогіка*. 2018. Вип. 299. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2018/311-299-6.pdf>. (Дата звернення: 10.09.2025).

4. Максименко С.Д. Психічне здоров'я дітей. *Психолог*. 2022. № 1. С. 4.

5. Онофрійчук Л. О., Барчук Н.В. Ментальне здоров'я як умова успішної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. *Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15 листопада 2024 р., Мукачево* / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2024. С. 296-301. https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7_2024-15.11.24_%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf. (Дата звернення: 15.09.2025).

6. Панченко В.В. Соціально-емоційне навчання як сучасна педагогічна парадигма у вищій освіті. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»: Теорія*

і методика професійної освіти. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», Випуск 65. Том 2. 2023. С. 91-94.

7. Загородня В. В. Психологічне благополуччя дитини в дошкільному навчальному закладі: чинники впливу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Психологія»*, 2018 (1(10)), 51–55.

Анастасія ДАВИДОВА,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
м.Хмельницький (Україна)
e-mail: davidovaa368@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ СЕНСОРНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність проблеми. Молодший дошкільний вік – критичний період формування мовленнєвої компетентності дитини. У цей час закладаються основи словникового запасу, граматичних структур, вміння формулювати висловлення. Недостатній розвиток лексико-граматичної сторони мовлення може призводити до труднощів у навчанні, соціалізації й психологічному розвитку.

Провідною діяльністю дітей дошкільного віку виступає гра. Саме в межах цієї діяльності виникають нові форми психічної активності, які поступово диференціюються, створюючи передумови для переходу до наступного вікового етапу. Крім того, в ігровій діяльності відбувається перебудова окремих психічних процесів.

Сенсорні ігри сприяють комплексному розвитку дитини, зокрема формуванню дрібної моторики, швидкості реакцій, координації рухів та міжпівкульної взаємодії головного мозку. Регулярне використання таких ігор у педагогічному процесі з орієнтацією на розвиток окремих сенсорних навичок позитивно впливає на формування мовленнєвої діяльності, оскільки стимулюється активне функціонування сенсорної системи дитини.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ (ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Барчук Н., О. Ференчук.

Нові формати співпраці: дистанційна взаємодія з батьками вихованців закладу дошкільної освіти 69

Величко Т.

Особливості організації дозвілля дітей з особливими потребами в закладах освіти 74

Гуменюк О.

Фактори, що визначають ментальне здоров'я дітей у закладах дошкільної освіти 81

Давидова А.

Використання сенсорних ігор у процесі розвитку лексико-граматичної сторони мовлення у дітей молодшого дошкільного віку..... 85

Зайковська К.

Інноваційний потенціал степ-аеробіки у системі фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку 90

Іванова В.

Сюжетно-рольова гра як засіб мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку 97

Kovylyna V.

Integrating digital storytelling as an innovative tool in preschool education 104

Красовська К.

Ігрові методи і прийоми стимулювання мовленнєвої активності дітей п'ятого року життя..... 110

Krymova N.

Innovative technologies in preschool pedagogy as a means of supporting the emotional development of a child 113

Леонова В.

Теоретичні засади методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти 118

Леонова В., В. Гончарова, К. Гуревська.

Теоретичні основи музичного виховання..... 122

Литвин І., Л. Онофрійчук.

Особливості LEGO-конструювання як педагогічна технологія..... 127

Літвінова Т.

Художні твори як засіб розвитку мовлення та формування умінь переказу 132

Миськова Н., В. Півторацька.

Особливості використання педагогічної технології «Логічні блоки Дьенеша» у взаємодії з дітьми раннього та дошкільного віку 139

Оразбаєва Л.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти,
аспірантів, молодих учених**

24 жовтня 2025 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

ISBN 978-617-8768-09-6

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 15,11
Наклад 50 прим.

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
Тел. (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
№4191 від 12.11.2011р.

